

СТАНОВИЩЕ**от доц. д-р Момчил Мирчев**

**за присъждане на образователна и научна степен „доктор” по
професионално направление 8.2 Изобразително изкуство
на Надежда Пламенова Николова, редовен докторант в катедра
„Керамика и Дизайн на порцелан и стъкло“ на НХА
за дисертационен труд „Феноменът на Преславската керамика“ с
научен ръководител проф. Ивана Енева**

Дисертационният труд „Феноменът на Преславската керамика“ на докторант Надежда Николова се състои от 239 стр., структурирани в увод, четири глави, заключение, библиография и богат илюстративен материал в приложението към текста. Използваните източници са 60 заглавия в непериодични издания и 146 периодични издания.

След като се запознах с труда на докторантката мнението ми е, че той е добре структуриран в теоретичната си част, с богат фактологичен материал и задълбочени анализи. Изследването на Преславската керамика ще представлява интерес, освен за студенти и колеги, и за всички интересуващи се от гледна точка на опазването на културното наследство.

В дисертацията ясно е упомената целта на научното изследване, което по важност и значение е неоспоримо в българското керамично изкуство. В стъпителната част, докторантът определя структурата и параметрите на изследването. Дисертацията анализира голям обем информация, която в своята тема, широта и детайли покрива изискванията за дисертабилност.

В **увода** са поставени целите, задачите, изяснени са базата, подхода и определенията използвани в изследването. Като основен акцент, е изведен анализът на практическата и изобразителна проблематика на творбите в културно-исторически и иконографски контекст. Методите на изследването, са обосновани върху анализ и

проследяване същността на Преславската рисувана керамика, като се използват иконографски и сравнителен анализ, които помагат в посока да се изясни синтеза между архитектурата и керамиката.

В първа глава, озаглавена **„Исторически и културен преглед на периода IX – X век“** са описани времевите граници, в които се създава Преславското керамично изкуство. Разглеждат се политическите, икономическите и социалните условия в България. В изследването на Преславската полихромна керамика, се налага необходимостта от търсене на паралелни връзки между българските керамични центрове от други райони, както географски, така и политически. Тези връзки са изследвани във Византия и в столицата ѝ Константинопол, и там намерените артефакти намират своето място в следващите части на труда, при разглеждането на отделните групи на Преславската рисувана керамика.

Във втора глава на дисертацията, озаглавена **„Архитектурна рисувана керамика от Преслав“**, се разглеждат и представят художествените принципи, похвати и структурни елементи, използвани от керамичните при създаването на декоративни пана, които покриват вертикални и хоризонтални пространства или отделни архитектурни елементи. Прави впечатление вниманието към модула и модулно изграждане на декоративната образна система. Тук се проследяват християнските значения на различните фигури и изображения, употребени от художниците при реализиране на творческите им идеи. Християнска естетика и семантика се крие в геометричните фигури, изображенията с флорален или анималистичен характер. В Преславската рисувана керамика се наблюдават отраженията на Византийското официално изкуство. Основни структурни форми в тази изобразителна система са фигурите на кръст, кръг и квадрат, универсални символи, които съществуват във вярванията на почти всички народи, също така са разпространени изображенията на розети, палмети, цветя и птици, които са вплетени в Преславската керамика.

Трета глава от дисертационния труд **„Иконният образ в Преславската рисувана керамика“** е посветена на керамичното религиозно творчество, осъществявано в преславските ателиета през периода от края на IX до средата на X в. С участието си при оформяне на църковния интериор, керамичната иконопис в Преслав се превръща в един от най-съществените компоненти в творчеството на Симеоновия

